

НАЗВА ДИСЦИПЛІНИ: Типологія модернізму: Україна і Франція

1. Нормативні навчальні дисципліни та практика.

1.1. Вибіркові навчальні дисципліни

ВИКЛАДАЧ: Пашко Оксана Володимирівна, кандидат філологічних наук, старший викладач.
E-mail: o.pashko@ukma.edu.ua

ЗАГАЛЬНЕ НАВАНТАЖЕННЯ: 4 кредити ECTS

Заняття в аудиторії: 120 год (28 лекційних і 6 практичних занять по 2 академічні години)

Самостійна робота слухачів курсу: 80 год.

Форма підсумкового оцінювання: залік.

АНОТАЦІЯ

Курс спрямований на вивчення національних особливостей модернізму в Європі початку ХХ ст., а саме на дослідження українсько-французьких літературних взаємин першої третини ХХ ст.; найбільша увага приділяється пошуку та інтерпретації перекладів українською з французької літератури, виявленню різноманітних перекладацьких стратегій; пошуку та інтерпретації маловідомих або ще не введених у науковий обіг тогочасних літературно-критичних статей, присвячених інтерпретації французької літератури (критик розглядається як професійний читач); важливим є також виявлення французького «сліду» в українській літературі першої третини ХХ ст. шляхом інтертекстуального аналізу. Важливою складовою спецкурсу є самостійна робота студентів з пошуку, аналізу та інтерпретації публікацій в пресі, щоденникових записів, листів, мемуарів, автобіографій, архівних матеріалів та ін.

МЕТА І ЗАВДАННЯ КУРСУ:

Мета курсу – шляхом аналізу української та французької літературних ситуацій першої третини ХХ ст. сформувати уявлення про національну різноманітність європейського модернізму; сформувати навички роботи з літературними текстами; продовжити знайомство зі специфікою компаративного аналізу; навчити шукати, аналізувати нову, ще не введenu в науковий обіг, інформацію з тогочасних журналів, газет, та на основі проведеного аналізу формувати висновки.

РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ, МЕТОДИ ВИКЛАДАННЯ І ФОРМИ ОЦІНЮВАННЯ

Результати навчання	Методи викладання і навчання	Форми оцінювання
ПРН-1. Оцінювати власну навчальну та науково-професійну діяльність, будувати й утілювати ефективну стратегію саморозвитку та професійного самовдосконалення.	Лекційні заняття. Індивідуальні відповіді та групове обговорення на практичних заняттях 1-6.	Поточний контроль. Міні-опитування
ПРН-2. Упевнено володіти українською, англійською та бажано французькою мовою для реалізації письмової та усної комунікації, зокрема в ситуаціях професійної й наукової комунікації; презентувати результати досліджень українською та іноземними мовами.	Лекційні заняття. Індивідуальні відповіді та групове обговорення на практичних заняттях 1-6, міні-опитування, індивідуальна письмова робота.	Поточний контроль. Індивідуальна письмова робота. Міні-опитування
ПРН-3. Застосовувати сучасні методики й технології, зокрема інформаційні, для успішного й	Індивідуальні відповіді та групове обговорення на практичних заняттях 1-6.	Поточний контроль. Індивідуальна письмова робота.

ефективного здійснення професійної діяльності та забезпечення якості літературознавчого дослідження.	Написання індивідуальної письмової роботи, письмової роботи.	Письмова робота
ПРН-4. Оцінювати й критично аналізувати соціально, особистісно та професійно значущі проблеми та пропонувати шляхи їх вирішення, аргументуючи власну точку зору.	Лекційні заняття. Практичні заняття 1-6.	Поточний контроль. Індивідуальна письмова робота.
ПРН-6. Застосовувати знання про експресивні, емоційні, логічні засоби мови (мов) та техніку мовлення для досягнення запланованого прагматичного результату й організації успішної комунікації, зокрема й в умовах міжкультурної взаємодії.	Лекційні заняття. Практичні заняття 1-6. Міні-опитування на лекціях, письмові роботи.	Поточний контроль. Індивідуальна письмова робота.
ПРН-8. Характеризувати теоретичні засади (концепції, категорії, принципи, основні поняття тощо) та прикладні аспекти літературознавства.	Індивідуальні відповіді та групове обговорення на практичних заняттях 1-6. Написання індивідуальної письмової роботи, поточної письмової роботи	Поточний контроль. Індивідуальна письмова робота. Письмова робота
ПРН-9. Виявляти, збирати, систематизувати й аналізувати історико-літературні факти, інтерпретувати тексти різних стилів і жанрів.	Індивідуальні відповіді та групове обговорення на практичних заняттях 1-6. Написання індивідуальної письмової роботи. Написання поточної письмової роботи	Поточний контроль. Індивідуальна письмова робота. Поточна письмова роботи
ПРН-10. Здійснювати науковий аналіз літературного матеріалу, інтерпретувати та структурувати його з урахуванням доцільних методологічних принципів, формулювати узагальнення на підставі самостійно опрацьованих даних.	Індивідуальні відповіді та групове обговорення на практичних заняттях 1-6. Написання індивідуальної письмової роботи, брати участь у міні-опитуванні.	Поточний контроль. Індивідуальна письмова робота. Міні-опитування.
ПРН-11. Дотримуватися правил академічної доброчесності.	Написання індивідуальної письмової роботи, поточної письмової роботи	Поточний контроль.
ПРН-12. Доступно й аргументовано пояснювати сутність конкретних літературознавчих явищ і проблем як фахівцем, так і широкому загалу.	Лекційні заняття. Практичні заняття 1-6. Міні-опитування на лекціях, письмові роботи.	Поточний контроль.
ПРН-14. Обирати оптимальні дослідницькі підходи й методи для аналізу конкретного літературного матеріалу.	Лекційні заняття. Написання індивідуальної письмової роботи, поточної письмової роботи	Поточний контроль.

ПРН-17. Планувати, організувати, здійснювати й презентувати дослідження та/або інноваційні розробки в галузі літературознавства.	Написання індивідуальної письмової роботи, поточної письмової роботи	Поточний контроль, індивідуальна письмова робота
ПРН-18. Презентувати українською та іноземною мовою результати свого дослідження літературознавчій спільноті у наукових публікаціях чи виступах на конференціях, круглих столах, семінарах тощо.	Лекційні заняття. Практичні заняття 1-6. Міні-опитування на лекціях, письмові роботи: індивідуальна та поточна письмові роботи.	Поточний контроль. Підсумковий контроль.

ЗМІСТ КУРСУ

Вступне слово

Курс спрямований на вивчення національних особливостей модернізму в Європі початку ХХ ст., у фокусі дослідження - українсько-французькі літературні взаємини першої третини ХХ ст., виявленню французького «сліду» в українській літературі першої третини ХХ ст. Важливою складовою спецкурсу є самостійна робота студентів з пошуку, аналізу та інтерпретації публікацій в пресі, щоденникових записів, листів, мемуарів, автобіографій, архівних матеріалів та ін.

Тематичний план

№ з/п	Теми занять	Кількість годин
Лекція 1	Вступ. Проблеми рецепції в порівняльному літературознавстві.	2 год.
Лекція 2	Альфонс Доде: українська рецепція	2 год.
Лекція 3	Французькі парнасці та українські неокласики. Унанімісти. Михайло Калинович як інтерпретатор французької поезії. <i>Практичне заняття 1.</i>	2 год.
Лекція 4	Декадентство та символізм: проблема визначення. Шарль Бодлер, Поль Верлен, Артюр Рембо. Рецепція творчості Жана Рішпена в Україні. Теорія вільного вірша (Ж. Дюамель та Ш. Вільдрак). Верлібр в українській та європейській поезії (Валер'ян Поліщук). <i>Практичне заняття 2.</i>	2 год.
Лекція 5	Творчість Анатолія Франса: інтелектуальний роман	2 год.
Лекція 6	Інтерпретація класики ХІХ ст. у видавничих проєктах 1910-1930-х рр.: Віктор Гюго, Проспер Меріме, абат Прево, Гі де Мопассан. <i>Практичне заняття 3.</i>	2 год.
Лекція 7	Рецепція бельгійської літератури в Україні. Жорж Роденбах, Моріс Метерлінк, Еміль Верхарн.	2 год.
Лекція 8	Адан Вільє де-Ліль, Едмон Ростан, Барбе д'Оревільї, П'єр Бенуа: «пунктирна» рецепція	2 год.
Лекція 9	Інтерпретація старофранцузької легенди про Трістана та Ізольду в українській літературі. <i>Практичне заняття 4.</i>	2 год.
Лекція 10-11	Рецепція творчості Ромена Роллана. Українські художники у Франції. <i>Практичне заняття 5.</i>	2 год.
Лекція 12	Переклади з французької літератури 1910-1930-х рр.	2 год.
Лекція 13	Осмилення французької літератури в українській критиці 1910-1930-х рр.	2 год.
Лекція 14	Типологія модернізму: Україна та Франція <i>Практичне заняття 6.</i>	2 год.

№ з/п	Теми практичних занять	Кількість годин
II триместр		
Практичне 1.	<p>Семінарське заняття 1. Парнасці: Теофіль Готьє, Ш. Леконт де Ліль, Ж.-М. Ередіа: парнасці та неокласици: «тверда» форма сонета.</p> <p>1. Класицизм, неокласицизм: спроба визначення. 2. Переклади українською: Теофіль Готьє, Леконт де Ліля, Ж.-М. Ередіа (М. Зеров, М. Драй-Хмара, Ю. Клен): відтворення та перетворення. 3. Неокласицизм як «парнаська» течія: як Ви розумієте цю тезу? 4. «Поетичні реставрації» М. Зерова: «Данте», «Князь Ігор», «Тесей», «Турчиновський», «Хірон», «Гільгамеш», «Саломея», «Навсікая» (аналіз 2 сонетів – на вибір). 5. Сонет як жанр: що це таке?</p>	2 год.
Практичне 2.	<p>Рецепція творчості Ш. Бодлера, П. Верлена, А. Рембо в Україні.</p> <p>1. Французька література в українських перекладах: Етапи розвитку, за Г. Кочуром. 2. Рецепція творчості Ш. Бодлера, П. Верлена, А. Рембо в Україні: загальні тенденції, переклади, осмислення в критичній літературі, інтертекстуальні зв'язки. 3. Переклади Ш. Бодлера, П. Верлена та А. Рембо українськими поетами 1910-1930-х рр. 4. «Осінь пісня» П. Верлена: українські інтерпретації. 5. «Зів'ялі квіти» Івана Франка та «Квіти зла» Бодлера: спроба порівняння. Декаданс, модернізм, символізм. Оцінка І. Франком творчості французьких символістів. 6. Порівняльний аналіз: Г. Шкурупій «Корабль пройдисвітів» та А. Рембо «П'яний корабель»: спільність образів, мотивів, архітектоніки. 7. Поліщук В. «Сучасне місто (Я, мов Верлен)»: що «верленівське» в цьому поетичному творі? 8. Верлібр в українській та європейській поезії (Валер'ян Поліщук).</p>	2 год.
Практичне 3.	<p>Рецепція творчості Оноре де Бальзака та Анатолія Франса в Україні 1910-1930-х рр.</p> <p>1. Рецепція творчості А. Франса в Україні 1910-1930-х рр.: літературно-критичні статті (А. Ніковський, С. Родзевич, С. Савченко). 2. Повість А. Франса «Таїс» (переклад В. Підмогильного): мотиви, образи. Чи вплинула «Таїс» А. Франса на творчість В. Підмогильного? Епіграф до роману В. Підмогильного «Місто»: спроба інтерпретації. 4. Кіноверсія Жака Фейдера оповідання А. Франса «Кренкебіль» (1922): адаптація, порівняти з текстом оповідання. Чому цей фільм був у кінопрокаті СРСР 1925 р.? 5. Оноре де Бальзак «Серафіта»: тема андрогінізму, символіка. 6. Вплив вчення Е. Сведенборга на «містичний філософський роман» Бальзака. 7. В. Домонтович «Доктор Серафікус» та Бальзак «Серафіта»: контактано-типологічні зв'язки.</p>	2 год.

Практичне 4.	П. Меріме та «Роман про Трістана та Ізольду» в українській рецепції 1. Творчість П. Меріме. 2. «Екзотичні» повісті П. Меріме: «Коломба». 3. Українська тема в творчості П. Меріме. 4. Інтерпретація легенди про Трістана та Ізольду у Ж. Бедьє. 5. Образ Ізольди у «Романі про Трістана та Ізольду» в контексті інших жіночих образів в творчості М. Рильського 1920-х. 6. Різноманітні інтерпретації легенди про Трістана та Ізольду в українській літературі (Леся Українка «Ізольда Білорука»).	2 год.
Практичне 5.	Формування жанру кінороману у французькій та українській літературах 1910-1920-х рр. Ромен Роллан: «драма ідей» та «народний театр». 1. Кінороман як жанр, на прикладі Жюльє Ромена «Доногоо-Тонка, або Чудеса науки» та Л. Скрипника «Інтелігент». Кінематографічні прийоми. 2. Рецепція «драми ідей» Ромена Роллана «Лілюлі» в оповіданні М. Хвильового «Лілюлі». 3. Концепція «народного театру» Роллана. Революційна драма Роллана «Дантон»: вождь, влада, народ.	2 год.
Практичне 6.	Обговорення індивідуальних письмових робіт студентами після того, як вони ознайомилися з роботами своїх колег.	2 год.

Література на лекцію

(знайомство з цією літературою необхідно для міні-опитування на лекції)

(*позначено тексти, які є в бібліотеці НаУКМА, ** позначено тексти, які є на chtyvo.org.ua, ***
текст надсилає викладач)

Лекція 2.

*Доде А. Листи з вітряка / пер. В. Підмогильного. К.: Книгоспілка, 1926. 64 с. (Загальна бібліотека).

Наумов Петр. Шевченко и Мистраль (историко-литературная параллель) // Аполлон. 1911. № 5.
URL: http://az.lib.ru/g/gurewich_p_n/text_1911_shevchenko_i_mistral_oldorfo.shtml

Лекція 3.

***Калинович М. Шляхи новітньої французької поезії. Київ : Слово, 1924).

Лекція 4

**Рішпен Жан. Старий заяць (з «Жебрацьких пісень») / з франц. пер. І. Франко // ЛНВ. 1898. Т. 3. Ч. I.

**Рішпен Жан. Чоловік з дивними очима; ескіз Паяц; різдвяне оповідане / з франц. пер. А. Кримський // ЛНВ. 1899. Т. 8. Ч. I.

**Рішпен Жан. Жертва науки; оповідане Вимушенне; оповідане; Майстерний злочин / з франц. пер. А. Кримський // ЛНВ. 1900. Т. 11. Ч. I.

Лекція 5

**Франс А. Дочка Ліліт / пер. Н. Грінченко. К., 1908.

Франс А. Червона лілія

Лекція 6

***Гюго В. Останній день засудженого / пер. В. Свідзінський / ред. М. Гльова і В. Державіна. Х.: ЛіМ, 1931. 114 с.

Коцюбинський М. Невідомий. Етюд

Лекція 7

***Метерлінк М. Монна Ванна / пер. М. Загірної. 1908.

Метерлінк М. Неминуча / пер. Лесі Українки, 1901.

Лекція 8

**П'єр Бенуа. Атлантида (1919)

Подивитися фільм: «Атлантида» Жака Фейдера (1921)

Лекція 9

**Бедьє Жозеф. Роман про Трістана та Ізольду / пер. М. Рильського, вст.ст. С. Савченка. К.: Сяйво, 1928. 240 с.

Лекція 10

**Мірбо Октав. Щоденник покоївки / пер. Н. Романович-Ткаченко / вст. ст. С. Родзевича. К.: Сяйво, 1928.

Література до практичного заняття 1

Тексти:

1. Зеров М. Pro domo (Нова українська поезія); Теофіль Готьє. Мистецтво (переклад М. Драй-Хмара); Леконт де Ліль Ш. Бажання, Слони (переклад М. Драй-Хмари); Леконт де Ліль Ш. Прояснення, Вовче закляття (переклад Ю. Клена); Ередія Ж.-М. Трофеї / пер. з фр. Д. Паламарчука / упор. Л. Череватенка. К.: Юніверс, 2001. 280 с. (Додатки (антологія перекладів): с. 205-222); Леконт-де-Ліль Ш. Поезії / вибір і переклади Ореста. Мюнхен, 1956. 84 с.; Зеров М. Данте, Князь Ігор, Тесеї, Турчиновський, Хірон, Гільгамеш, Саломея, Навсікая

Література:

1. *Панченко В. Є.* Парнаська течія. «Неокласици»: кристалізація // Панченко В. Повість про Миколу Зерова. К.: Дух і Літера, 2018. 624 с.
2. *Наливайко Д.* Українські неокласици і класицизм (будь-яке видання)
3. *Череватенко Л.* «Встає рятівником із небуття сонет» // Ередія Ж.-М. Трофеї / пер. з фр. Д. Паламарчука / упор. Л. Череватенка. К.: Юніверс, 2001. С. 7-47.
4. *Державін В.* Проблема класицизму та систематика літературних стилів; Дух і джерело київського неокласицизму; Поезія Миколи Зерова й український класицизм // Державін В. Література і літературознавство: вибрані теоретичні та літературно-критичні праці. Івано-Франківськ, 2005. С. 67-87, 88-103, 153-197.
5. *Кагановська Г. О.* Перетворення структури образу у поетичному перекладі (на матеріалі сонета Ж.-М. де Ередія "Aux montagnes divines") // Вісник Київського університету ім.Тараса Шевченка. Іноземна філологія. 2009. №42. С. 22-27.

Література до практичного заняття 2

Тексти:

Бодлер Ш. Поезії. К.: Дніпро, 1989. (Додатки); Верлен Поль. Романси без слів: антологія укр. / пер. поезій Поля Верлена; упор., додаток О. Крушинська; вступ. ст. О. Чередниченко. К.: Либідь, 2011. 408 с.; Верлен П. Вибрані поезії / пер. М. Рильського, М. Лукаша, Г. Кочура. К.: Дніпро, 1968; Рембо А. Рух, Сцена, До розуму / пер. В. Поліщука // Поліщук В. Вибрані твори / упор. Олеся Омельченко. К.: Смолоскип, 2014. С. 443-444, 447, 448; Рембо А. П'яний корабель / упор. В. І. Ткаченко. К.: Дніпро, 1995; Шкурупій Г. Корабль пройдисвітів; Поліщук В. Сучасне місто (Я, мов Верлен) // Поліщук В. Вибрані твори / упор. Олеся Омельчук. К.: Смолоскип, 2014. С. 56-57; Сузір'я французької поезії. Антологія / переклади та переспіви Миколи Терещенка. К.: Дніпро, 1971. Т. 2. 430 с.; Франко І. Стефан Малларме (1898).URL:<https://www.i-franko.name/uk/LitCriticism/1898/StephanMallarme.html>

Основна література:

1. *Кочур Г.* Етапи розвитку (Французька література в українських перекладах) // Кочур Г. Література та переклад: Дослідження. Рецензії. Літературні портрети. Інтерв'ю / упор. А. Кочур, М. Кочур. К.: Смолоскип, 2008. Т. 1. С. 74-84.
2. *Кочур Г.* Перекладацький доробок неокласиків; Стефан Савченко; Михайло Драй-Хмара. Із французької класики // Кочур Г. Література та переклад: Дослідження. Рецензії. Літературні портрети. Інтерв'ю / упор. А. Кочур, М. Кочур. К.: Смолоскип, 2008. Т. 1. С. 208-213.
3. *Кочур Г.* Микола Зеров. Учений, перекладач, поет; Про переклади Миколи Зерова; 3 невідомих перекладів; Павло Филипович. 3 перекладів Павла Филиповича, 3 неопублікованих перекладів Филиповича // Кочур Г. Література та переклад: Дослідження. Рецензії. Літературні портрети. Інтерв'ю / упор. А. Кочур, М. Кочур. К.: Смолоскип, 2008. Т. 1. С. 317-324, 400-403.
6. *Кочур Г.* Максим Рильський. Верленове «Мистецтво поетичне»; Поезія Поля Верлена // Кочур Г. Література та переклад: Дослідження. Рецензії. Літературні портрети. Інтерв'ю / упор. А. Кочур, М. Кочур. К.: Смолоскип, 2008. Т. 1.
7. *Крушинська О.* Українські перекладачі Поля Верлена // Верлен Поль. Романси без слів: антологія укр. Пер. поезій Поля Верлена; упор., додаток О. Крушинська; вступ. ст. О. Чередниченко. К.: Либідь, 2011. С. 381-396.

8. *Матвіїшин В.* Василь Стефаник і новаторські пошуки західноєвропейських письменників; Відтворення евфонічної доміанти першотвору в перекладах українською // Матвіїшин В. Український літературний європеїзм. К.: Академія, 2009. С. 219-222.
11. *Карабутенко І.* Лабіринт бодлерівської естетики // Бодлер Ш. Поезії. К.: Дніпро, 1989. С. 255-286.
12. *Мірошниченко Л.* Образ Ізогена і... Верлен // Мірошниченко Л. Леся Українка. Життя і тексти. К.: Смолоскип, 2011. С. 128-136.
13. *Поліщук В.* Артур Рембо як основоположник французького верлібру та причини його з'явлення; Помилка проф. О. Білецького; Зразки верлібру Рембо, форми і теми його; Дві традиції новітньої французької поезії; Епігонство і реакційність французької класики; Чільне місце вірлібру в європейській поезії, шляхи та зразки її // Поліщук В. Вибрані твори / упор. Олеся Омельченко. К.: Смолоскип, 2014. С. 438-462.
13. *Гундорова Т.* Символізм: спиритуалізм; Декаданс: фізіологізм; Саморозгортання модерністського дискурсу («Молода Муза»); Культурософський гнозис: «Зів'яле листя» Івана Франка // Гундорова Т. Проявлення Слова. Дискурс раннього українського модернізму. К.: Критика, 2009. С. 163-198, 213-247, 247-271, 337-377.
14. *Гординський С.* Французькі поети українською мовою // Гординський С. На переломі епох. Літературознавчі статті, огляди, есеї, рецензії, спогади. Л.: Світ, 2004. С. 419-427.

Література до практичного заняття 3

Тексти:

1. Бальзак Оноре де. Серафіта (будь-яке видання); Домонтович В. Доктор Серафікус (будь-яке видання); **Анатоль Франс. Таїс, переклад В. Підмогильного; А. Франс. Кренкебіль (будь-яке видання); фільм: «Кренкебіль», 1922, реж. Жак Фейдер

Література:

1. *Брандес Георг.* Анатоль Франс / крит. нарис; переклала Н. Грінченко. К., 1908. 62 с.
2. **Савченко С. Шукаючи насолоди й неможливого щастя // Франс А. Таїс / вст. ст. Ст. Савченка. К.: Час, 1927. С. 3-10.
3. **Ніковський А. А.* Франс // Франс А. Світання. Оповідання / пер., ред., вст. стаття А. Ніковського. К.: Слово, 1926. С. VII-XXXI.
4. **Родзевич С.* Анатоль Франс // Франс А. Твори / ред. та прим. В. Підмогильного. Т. 1. Боги прагнуть / пер. Івана Рильського. Х.: К.: ЛіМ, 1932. С. V-XLVII.

Література до практичного заняття 4

Тексти:

**Меріме П. Коломба / пер. В. Підмогильного. Книгоспілка, 1927; **Бедьє Жозеф. Роман про Трістана та Ізольду / пер. М. Рильського, вст. ст. С. Савченка. К.: Сяйво, 1928.

Література:

1. **Ніковський А.* Проспер Меріме // Меріме П. Коломба / пер. В. Підмогильного. Книгоспілка, 1927.
2. *С. [Рец. на].* Проспер Меріме. Коломба // Життя і революція. 1927. № 5. С. 274-275.
3. *Савченко С.* Козаччина у французькому письменстві та козакофільство Меріме // Україна. 1925. Кн. 5.
4. *Родзевич С.* Проспер Меріме // Меріме П. Твори. Т. 1. К.: ДВУ, 1940. С. III-XI.
5. *Рудницький М.* Проспер Меріме // Меріме П. Кармен і інші оповідання / пер. та передм. Михайла Рудницького. Стрий, 1926.
6. ***Савченко С.* Передмова // Бедьє Жозеф. Роман про Трістана та Ізольду / пер. М. Рильського, вст. ст. С. Савченка. К.: Сяйво, 1928.
7. *Погребенник Я. Д.* «Трістан та Ізольда» Ж. Бедьє в перекладі М. Рильського

Література до практичного заняття 5

Тексти:

1. Ромен Жюль. Доногоо-Тонка, або Чудеса науки. Кінематографічна казка / пер. Е. Годило-Годилевська, О. Пивоварова. Х.-К.: ДВУ, 1930. 94 с. (надсилає викладач); Роллан Р. Лілюлі (будь-яке видання); Хвильовий М. «Лілюлі» (будь-яке видання); **Роллан Р. Дантон / пер. Ганни Чикаленко. Ляйпціг, [б.р.].

Література:

1. **Дюпон Евальс Андре. Кіно й сценарій / пер. і передм. А. Басехеса, В. Хмурого. К.: ВУФКУ, 1928.
2. Бернацька Н. Про витоки кінороману // Проблеми сучасного літературознавства. 2016. Вип. 22. С. 11-21.
3. Пуніна О. Кінофікація українського літературного дискурсу (20-30-ті роки ХХ ст.). Д.: Дон НУ, 2012. 332 с.
4. Марголін Самуїл. Жюль Ромен // Життя і революція. 1926. №10. С. 59-70
5. Родзевич С. Ромен Роллан // Життя і революція. 1926. №2-3. С. 87-97.
6. **Роллан Р. Народний театр // Роллан Р. Думки про мистецтво. К.: Мистецтво, 1977. С. 52-148

Література до практичного заняття 6

Література:

Прочитати індивідуальні письмові роботи з курсу, написані студентами.

Орієнтовний список статей для поточної письмової роботи

1. *Анісімов І.* Передмова // Селін Л.-Ф. Подорож на край ночі / перд. Ів. Анісімова. Х.: ДВУ, 1935. С. 5-13.
2. *Білецька О.* «Жакерія» і її автор // Меріме П. Жакерія. Х., 1935. С. 163-172.
3. *Марголіс С.* Жюль Ромен // Життя і революція. 1926. №10.
4. *Савченко С.* Еміль Верхарн // Життя й революція. 1926. № 11.
5. *Родзевич С.* Еміль Золя та французький реалізм ХІХ віку // Життя й революція. 1928. № 1.
6. *Державін В.* Французька художня література за 1930 рік // Червоний шлях. 1931. №1/2.
7. *Гатов О.* Анрі Барбюс // Червоний шлях. 1927. №11.
8. *Державін В.* Еміль Верхарн та соціальне значення його творчості // Червоний шлях. 1927. №1.
9. *Білецький О.* Віктор Гюго: до 50-річчя з дня смерті // Червоний шлях. 1935. №6.
10. *Могілянський М.* Іронія і скепсис Анатолія Франса: пам'яті Анатолія Франса // Червоний шлях. 1925. №9.
11. *Рудницький М.* Автор «Чародійної шкіри» // Оноре де Бальзак. Чародійна шкіра / пер. Василь Софронів. Львів, 1936
12. *Старинкевич Л.* [Вступна стаття] // Стендаль. Пармський монастир картезіанців / пер. В. Вразливого. Х.: ЛіМ, 1932.
13. *Родзевич С.* Анатоль Франс // Франс А. Твори / ред. та прим. В. Підмогильного. Т 1. Боги прагнуть / пер. Івана Рильського. Х.: К.: ЛіМ, 1932. С. V-XLVII.
14. *Грушевський М.* Из чужих літератур: Літературна спадщина Альфонса Доде. 1899. Т. 7. Ч. II. 31; Т. 8. Ч. II.

УМОВИ ВИЗНАЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОГО РЕЙТИНГУ

Види робіт	Кількість	Максимум балів за 1	Разом
Практичні заняття	5	5	25
Індивідуальна письмова робота	1	25	25
Поточна письмова робота	1	5	10
Обговорення індивідуальних письмових робіт	1	10	10
Міні-опитування на лекції	10	3	30
Разом			100

ВИМОГИ І КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Виконання усіх видів робіт (семінарське заняття, індивідуальна робота, тест, тестування-самоконтроль) є обов'язковим!

Оцінювання успішності студента за кожним із запланованих видів робіт здійснюється у відповідності до таких критеріїв.

Види робіт	Кількість балів за один вид робіт	Критерії оцінювання
Робота на практичному занятті	5	Відповідь студента виважена й науково обґрунтована, він враховує наявні в літературознавстві погляди й підходи, можливі альтернативи розв'язання. Студент здатний кваліфіковано обстоювати власні погляди, підтверджуючи їх коректними прикладами. При відповіді студент не допускає фактичних помилок та не користується власним конспектом.
	4	Студент частково оволодів теоретичним матеріалом, але логічно й послідовно викладає його, пов'язуючи з вивченим раніше, наводить самостійно приклади та коментує їх, спроможний простежити історію питання. При відповіді студент не допускає фактичних помилок та не користується власним конспектом. У разі, якщо матеріал винесено на самостійне опрацювання, виявляє творчий підхід до вивчення (наприклад, самостійно підібрав приклади для теоретичного матеріалу тощо). Під час підготовки до заняття, окрім запропонованих викладачем додаткових посібників, опрацював самостійно дібрану літературу, уміння критично її оцінити.
	3	Студент засвідчує високий рівень осмислення вивченого, спроможний логічно, аргументовано, чітко, точно й вільно висловлювати власні думки. Якщо теоретичний матеріал винесено на самостійне опрацювання, студент демонструє, що знайомий з матеріалом, вміє оцінювати новий матеріал, при відповіді не користується власним конспектом, не допускає фактичних помилок, вміє коментувати прочитаний матеріал.
	2	Студент зв'язно висловлює запропонований для опрацювання матеріал, добре відтворює матеріал прослуханої лекції (якщо тема винесена на самостійне опрацювання – переказує зміст кількох позицій зі списку літератури та наводить конкретні приклади); може за допомогою викладача або іншого студента давати теоретичні визначення; застосовує набуті знання в стандартних ситуаціях, але ще не готовий виконувати навчальні роботи, що вимагають застосування трансформаційних умінь.
	1	Студент епізодично відтворює теоретичний матеріал на рівні уривчастого переказування конспекту лекції. Якщо матеріал вивчався самостійно, то студент в основному розуміє суть прочитаного, але не може цілісно й точно його переказати, плутує факти; неповністю, користуючись лише одним джерелом зі списку літератури або одним підручником, опрацював питання; лише епізодично може пояснити прочитане з конспекту.
	0	Пасивна участь у семінарі. Якщо студент з поважних причин був відсутнім на

		семінарському занятті, він може в кінці курсу відпрацювати не більше двох практичних занять. Відпрацювання відбувається лише в усній формі, у процесі спілкування з викладачем. Якщо студент був присутнім на занятті та отримав 0 балів, заняття не відпрацьовується.
Індивідуальна письмова робота	25-20	Завдання виконане вчасно і повною мірою; автор демонструє належний рівень знання і розуміння програмного матеріалу дисципліни; розуміння мети, структури завдання; виявляє аналітичні здібності, здатність до самостійного, системного, логічного і послідовного мислення. Робота вчасно подана й оформлена у відповідності до вимог.
	19-9	Автор демонструє достатню обізнаність із програмним матеріалом дисципліни та вміння логічно і послідовно викладати його зміст, розуміє методіку. Разом із тим, завдання виконане недостатньо повною мірою; роботі бракує аналітичного характеру, не відтворено структуру.
	1-8	Роботу виконано вчасно, автор демонструє загальне розуміння проблематики, методіки виконання завдання, проте є значні помилки в інтерпретації термінології літературознавства або теорія не ілюструється прикладами.
	0	Завдання не виконане або містить плагіат.
Поточна письмова робота	10-5	Завдання виконане повною мірою; продемонстровано належний рівень знань і розуміння мети та завдання роботи; виявляє аналітичні здібності, здатність до самостійного, системного, логічного і послідовного мислення.
	1-4	Автор демонструє загальне розуміння проблематики, методіки виконання завдання, проте є значні помилки в інтерпретації термінології літературознавства або теорія не ілюструється прикладами.
	0	Завдання не виконане або містить плагіат.
Міні-опитування на лекції (На певних лекційних заняттях (зазначено в силабусі) проводяться міні-опитування щодо запропонованих для читання текстів. Якщо студент не був на лекції, можна відпрацювати ці теми в кінці курсу в усній формі)	3-2	Відповідь студента виважена й науково обґрунтована, продемонстровано знайомство з художнім твором. Студент здатний кваліфіковано обстоювати власні погляди, підтверджуючи їх коректними прикладами.
	1	Доповнення відповіді іншого студента.
Обговорення індивідуальних письмових робіт	10-5	Студент вміє як формулювати коректні запитання по суті прочитаного, так і вміє захищати тези своєї роботи, вести обґрунтовану дискусію.
	1-4	Студент вміє лише формулювати запитання по суті прочитаного, проте йому не вдається аргументувати тези, сформульовані в своїй роботі.

	0	Студент не брав участі в обговоренні індивідуальних письмових робіт своїх колег.
--	---	--

Зміст і тематика індивідуальних письмових завдань

Зміст завдання: написання мікро-дослідження на тему, пов'язану з тематикою спецкурсу.

Мікро-дослідження передбачає самостійне формулювання певної проблеми, пов'язаної з дослідженням національних особливостей модернізму в Україні та Франції, українсько-французьких літературних зв'язків 1910-1930-х рр., її самостійне опрацювання, та формулювання висновків із зазначенням характеру, методики, результатів дослідження. Тема дослідження має бути узгоджена з викладачем до 20 березня.

Вимоги до оформлення письмового завдання

- 1) Обсяг письмового завдання – 25 тис. знаків (без урахування титульного аркуша, змісту та бібліографії).
- 2) У роботі обов'язково мають бути посилання на список використаних джерел, оформлені згідно чинних українських бібліографічних стандартів (ДСТУ 8302:2015).
- 4) Параметри основного тексту: шрифт – Times New Roman; інтервал – 1,5 розмір кегля – 14;
- 5) У кінці роботи міститься список бібліографічних джерел; у тексті посилання на джерела оформлюються у квадратних дужках, через кому вказується номер сторінки: [3, 6].
- 6) Дедлайн – 5 практичне заняття. Усі письмові роботи надсилаються учасникам семінару для ознайомлення, на 6-му практичному занятті відбувається обговорення цих робіт.

(див. Критерії оцінювання).

Поточна письмова робота

Поточна письмова робота передбачає аналіз критичних статей, присвячених темі курсу, надрукованих в часописах чи газетах України першої третини ХХ ст. Мета роботи: спробувати описати, на яку аудиторію орієнтовані обрані статті, реконструювати те, яким був український читач французької літератури в певний період та виявити, яким був професійний/непрофесійний читач. Орієнтовний список статей надає викладач, вітається самостійний пошук студентом статей. Обсяг: 3 тис. Дедлайн: 22 березня.

Питання для самоконтролю (залік)

1. Проблеми рецепції в порівняльному літературознавстві.
2. Типологічні та контактні зв'язки в порівняльному літературознавстві
3. Концепція П. Торопа про «тотальний переклад»
4. Теорія впливу.
5. Принципи дослідження міжлітературних зв'язків
6. Переклад як форма міжлітературних взаємин
7. Переклад та переспів на прикладі українсько-французьких літературних взаємин
8. Інтертекстульні зв'язки на прикладі українсько-французьких літературних взаємин
9. Літературна імагологія на прикладі українсько-французьких літературних взаємин
10. Рецепція творчості Альфонса Доде у Максима Рильського
11. Французькі парнасці та українські неокласики.
12. Особливості інтепретації парнасців у поетичній практиці неокласиків.
13. Категорія «класичне» в інтерпретації неокласиків.
14. Французька поезія в інтерпретації М. Калиновича (на матеріалі «Шляхи новітньої французької поезії», 1924).
15. Декадентство та символізм: проблема визначення.
16. Верлібр в українській та європейській поезії (Валер'ян Поліщук).
17. Творчість Анатолія Франса: інтелектуальний роман.
18. Інтерпретація французької класики ХІХ ст. у видавничих проєктах 1910-1930-х рр.
19. Рецепція бельгійської літератури в Україні. Жорж Роденбах, Моріс Метерлінк, Еміль Верхарн.
20. Інтерпретація старофранцузької легенди про Трістана та Ізольду в українській літературі.
21. Рецепція творчості Ромена Роллана.
22. Переклади з французької літератури 1910-1930-х рр.: перекладачі та перекладацькі стратегії
23. Осмислення французької літератури в українській критиці 1910-1930-х рр.
24. Типологія модернізму - Україна та Франція

Порядок перерахунку рейтингових показників нормованої 100-бальної університетської шкали оцінювання в національну 4-бальну шкалу та шкалу ECTS

За шкалою університету	За національною шкалою		За шкалою ECTS
	Екзамен	Залік	
91 – 100	Відмінно	Зараховано	A (відмінно)
81 – 90	Добре		B (дуже добре)
71 – 80			C (добре)
66 – 70	Задовільно		D (задовільно)
60 – 65			E (достатньо)
30 – 59	Незадовільно	Не зараховано	FX (незадовільно – з можливістю повторного складання)
1 – 29			F (неприйнятно – з обов'язковим повторним курсом)

ПОЛІТИКА ДОБРОЧЕСНОСТІ

Виконання навчальних завдань і робота в курсі має відповідати вимогам «Положення про Академічну доброчесність здобувачів освіти у НаУКМА» (затверджене наказом № 112 від 07.03.2018 року)

https://www.ukma.edu.ua/index.php/about-us/sogodennya/dokumenty-naukma/cat_view/1-dokumenty-naukma/12-normatyvna-baza-naukma/6-systema-zabezpechennia-iakosti-osvitnoi-diialnosti-ta-iakosti-vyshchoi-osvity/71-normatyvni-dokumenty

Список літератури

1. *Анненский И. Ф.* Античный миф в современной французской поэзии // Гермес. 1908. № 7.
2. *Батюшков Ф.* Провансальская литература // Словарь Брокгауза и Ефроман. 1898. Т. 25. С. 322-327.
3. *Брандес Георг.* Главные течения в литературе XIX века. Киев, 1903.
4. *Багно В. Е.* Русская поэзия Серебряного века и романский мир. СПб.: Гиперион, 2005.
5. *Борщак І.* Слов'янські студії у Франції (1840-1950) // Україна: українознавство і французьке культурне життя. 1951. Ч. 5.
6. *Будний В., Гльницький М.* Порівняльне літературознавство: підручник К.: Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2008. 430 с.
7. *Венгерова З. А.* Парнасцы // Энциклопедический словарь Брокгауза и Ефрона : в 86 т. (82 т. и 4 доп.). СПб., 1897. Т. XXIIа. С. 834-835.
8. *Гильбо А.* Современное направление французской литературы // Художественное слово. 1921. Кн. 2.
9. *Гординський С.* На переломі епох. Літературознавчі статті, огляди, есеї, рецензії, спогади. Л.: Світ, 2004.
10. *Грушевський М.* Из чужих літератур: Літературна спадщина Альфонса Доде. 1899. Т. 7. Ч. II. 31; Т. 8. Ч. II.
11. *Державин В.* До питання про сучасну літературну рецензію / В. Державин // Критика. К., 1929. № 3. С. 91-103.
12. *Драгоманов М.* Ново-кельтское и провансальское движение в Франции // Вестник Европы. 1875. Август-сентябрь.
13. *Зенкин С. Н.* Работы по французской литературе. Екатеринбург: Изд. Уральского ун-та, 1999.
14. *Зенкин С.* Писатель в маске монстра // ИЛ. 1993. №1. [про Ш. Бодлера].
15. *Іваненко О.* Українсько-французькі зв'язки в театральному та музичному мистецтві (друга пол. XIX – поч. XX ст.)
16. *Кальниченко О. А.* Українська перекладознавча думка 1920-х — початку 1930-х років : Хрестоматія вибраних праць з перекладознавства до курсу «Історія перекладу» для студентів, що навчаються за спеціальністю «Переклад» / О. А. Кальниченко, Ю. Ю. Полякова; [укладачі Л. Черноватий і В. Карабан]. — Вінниця: Нова книга, 2011. — 504 с.
17. *Коломієць Л. В.* Концептуально-методологічні засади сучасного українського поетичного перекладу : на матеріалі перекладів з англійської, ірландської та американської поезії [монографія] / Л. В. Коломієць. К.: Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2004. 522 с.
18. *Косиков Г. В.* Собр. Соч.: в 5 т. Т. 1. Французская литература. 2011.
19. *Карре Ж.-Л.* Жизнь и приключения Жана-Артура Рембо / пер. Бенедикта Лифшица. Л.: Прибой, 208 с.
20. *Кочур Г.* Література та переклад: Дослідження. Рецензії. Літературні портрети. Інтерв'ю / упор. А. Кочур, М. Кочур. К.: Смолоскип, 2008. Т. 1.
21. *Кравець Ярема.* Французька поезія у літературознавчій і перекладацькій діяльності Івана Франка // Українське літературознавство. 2014. Випуск 78. С. 209–223.
22. *Матвійшин В.* Український літературний європеїзм. К.: Академія, 2009.
23. *Моренець В. П.* Національні шляхи поетичного модерну першої половини XX ст.: Україна і Польща. К.: Основи, 2001.
24. *Наливайко Д.* Теорія літератури й компаративістика. К.: Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2006.
25. *Наливайко Д.* Король сонетів Жозе-Марія де Ередія // Ередія Ж-М. Трофеї / пер. з фр. Д. Паламарчука / упор. Л. Череватенка. К.: Юніверс, 2001. С. 251-260.
26. Національні варіанти літературної компаративістики / [Д. С. Наливайко, Т. Н. Денисова, О. В. Дубініна та ін.] / Національна академія наук України; Ін-т літератури ім. Т. Шевченка. К.: Видавничий дім «Стилос», 2009. — 750 с.
27. *Орест М.* Про автора // Леконт-де-Ліль Ш. Поезії / вибір і переклади Ореста. Мюнхен, 1956. С. 75-80.

28. *Павличко С.* Теорія літератури. Проблеми особих межлітературних общностей / [под общей редакцией Д. Дюришина; пер. со слов. Л. Ф. Широковой]. М.: Наука, «Восточная литература», 1993. 263 с.
29. *Поступальский И.* Жозе-Мария де Эредиа – поэт знаменитый и неведомый // Эредиа де, Жозе-Мария. Трофеи / изд. подготовили И. Поступальский, Н. И. Балашов. М.: Наука, 1973. (Литературные памятники). С. 191-249.
30. *Смирнов А.* Современное состояние французской литературы // Современный Запад. 1923. № 2.
31. *Рильський М. Т.* Проблеми художнього перекладу // Рильський М. Т. Зібрання творів: у 20 т.; [редкол.: Л. М. Новиченко (голова) та ін.]. — К.: Наук. думка, 1983–1990. – Т. 16: Фольклористика, теорія перекладу, мовознавство / [упоряд. та приміт. Г. М. Колесника та ін.; ред. тому: О. І. Дей, В. М. Русанівський]. 1987. С. 239-306.
32. *Рильський М. Т.* Чехов по-українському // Рильський М. Т. Зібрання творів: у 20 т.; [редкол.: Л. М. Новиченко (голова) та ін.]. К.: Наук. думка, 1983–1990. Т. 16: Фольклористика, теорія перекладу, мовознавство / [упоряд. та приміт. Г. М. Колесника та ін.; ред. тому: О. І. Дей, В. М. Русанівський]. 1987. С. 183-202.
33. *Романова О. В.* Образ Середньовіччя. Нариси про французький історичний роман на матеріалі творів Ж. Мішле, Ж-К. Гюїсманса. Черкаси, 2014. 120 с.
34. *Росовецький С. К.* Фольклорно-літературні зв'язки: компаративний аспект: монографія / С. К. Росовецький / КНУТШ. К.: Київський університет, 2001. 277 с.
35. *Рудницький М.* Шарль Бодлер // ЛНВ. 1923. Кн. 6. С. 138-146.
36. *Савченко С.* Провансальський регіоналізм та національне відродження // Життя і революція. 1926. № 9. С. 54-63.
37. *Тороп П.* Тотальний переклад. Тарту: Издание Тартуского университета, 1995. 220 с. (або: Тороп П. Тотальний переклад. Х., Нова книга, 2015.)
38. *Тугендхольд Я.* Французское искусство и его представители: сб. статей. Спб., 1911.
39. Українське перекладознавство. Проблеми художнього перекладу / Бібліограф. покажчик / Ю. Ю. Полякова. Х., 2013.
40. *Череватенко Л.* «Встає рятивником із небуття сонет» // Ередіа Ж-М. Трофеї / пер. з фр. Д. Паламарчука / упор. Л. Череватенка. К.: Юніверс, 2001. С. 7-47.
41. Эредиа де, Жозе-Мария. Трофеи / изд. подготовили И. Поступальский, Н. И. Балашов. М.: Наука, 1973. (Литературные памятники). (Коменатрі).
42. *Якобсон Р., Леви-Стросс К.* «Кошки» Шарля Бодлера // Структурализм «за» и «против». М., 1975. С. 231-255.
43. *Mendès Catulle.* Le légend du Parnasse contemporain. 1884. URL: gallica.fr (спогади).
44. The Cambridge History of French Literature / ed. W. Burgwinkle, N. Hammond, E. W. Ison. Cambridge, 2011.
45. Modernism / ed. A. Eysteinsson, Vivian Liska. 2 v. 2007.
46. Decadent Subjects. The Idea of Decadence in Art, Literature, Philosophy, and Culture of Fin de Siècle in Europe / ed. T. J. Kline, N. Schor. 2002.
47. Watson J. Literature and Material Culture from Balzac to Proust. Cambridge, 2004.
48. Whidden Seth. Leaving Parnassus. The Lyric Subject in Verlaine and Rimbaud. NY, 2007.

Переклади

49. *Меженко Ю.* Чужомовне письменство в українських перекладах // Життя і революція. 1929. № 7. С. 245-251. URL: <https://elib.nlu.org.ua/view.html?&id=1176>
50. *Літературно-науковий вістник.* Покажчик змісту. Том 1-109 (1898-1932) = Literaturno-naukovi Vistnyk. Index to. Volumes 1-109 (1898-1932) / уклад. Б. Ясінський. – Київ; Нью-Йорк: Смолоскип. – 2000. – X, 541, [1] с.

Часописи та газети

1. Libraria.ua
2. Журнали та газети 1920-х [скани] // Харківська державна наукова бібліотека ім. В.Г.Короленка. URL: <http://korolenko.kharkov.com/fond-el-docs/zhurnali.html#top>

3. Рідкісні видання Харкова поч. XX ст. [скани]. URL:
<http://escriptorium.univer.kharkov.ua/handle/1237075002/1625>
4. Харківські періодичні видання [скани]. URL:
<http://escriptorium.univer.kharkov.ua/handle/1237075002/1281>

Довідники

1. Дей О. І. Словник українських псевдонімів та криптонімів (XVI—XX ст.) / О. І. Дей. К.: Наукова думка, 1969. 560 с.
2. Лейтес А., Яшек М. Десять років української літератури : 1917-1927 / [за заг. редакцією С. Пилипенка]. Х.: ДВУ, 1928-1930. Том 1: Біо-бібліографічний. 1928. 672 с.; Лейтес А. Десять років української літератури : 1917-1927 / А. Лейтес, М. Яшек / [за заг. редакцією С. Пилипенка]. Х.: ДВУ, 1928-1930. Том 2: Організаційні та ідеологічні шляхи української радянської літератури. 2-е вид., доповн. та переробл. Х.: ДВУ, 1930. 755 с.
3. П'ядик Ю. Українська поезія кінця XIX — середини XX ст.: Бібліографія. Антологія / Упорядники: І. Г. П'ядик-Халявка, Н. Г. Дашкіна. — Т. 1-7. — К.: К. І. С., 2010-2015.
4. Червоний шлях (1923–1936 рр.): систематичний покажчик змісту / [уклала Н. В. Лощинська]. — К.: Національна парламентська бібліотека, 2003. — 215 с.

*Затверджено на засіданні кафедри літературознавства НаУКМА
31 серпня 2020 р. (протокол № 7)*